

AZ ANYAKÖNYBEN OLVASTUK

Ács (január-április):

megkeresztelték: Szalai Benedek Péter, Csóka Kristóf, Kóti Berna, Fogarasi Bálint, Horváth Tamás, Tóth Máté, házasságot kötött: Lencz András és Szépvölgyi Flóra, ifj Balázs Sándor és Saller-Molnár Csenge, eltemették: Hataier Ferenc, Csere Ferenc, Bíró Györgyné, Józsa Sándor, Gombos Józsefné, Varga Sándorné, Rigó Mihály, Kulicskó Istvánné, Csere Sándor, Nagy Sándor, Róka Józsefné, Mészáros Béla, Farkas Péterné, Gulyás József, iss Károlyné

Ászár: megkereszteltük Riez Jázmint
Ete: megkeresztelték: márciusban Malcsik Zsófiát, Malcsik András Márkot, Malcsik Ferenc Áront, Malcsik Mártont, áprilisban Hátori Regőt, Tatai Gergőt

Dad: végső búcsút vettek Ténai Kálmánétól

Kisbér: megkereszteltük Kovács Ákos Bátort

Kömlőd: eltemették Bognár Lajosnét

Nagyigmánd: Megkereszteltük: Zsebő Borbála, Horváth Dániel és Horváth Gergő

Eltemették: Fülöp Istvánné és Takács Lászlóné

Szabadtéri Istentisztelet

2018. június 3-án (vasárnap) 18 órakor
a Nagyigmándi Szabadtéri Színpadon

Az alkalomra tisztelettel és szeretettel meghívja
a Nagyigmándi Református Egyház

Újságunkat – hirdetőinknek és alapítványunk támogatóinak köszönhetően – ingyenesen juttatjuk el olvasóinkhoz !

Hét Határ Református hitéleti lap. Megjelenik minden hónap első vasárnapján Ács, Ászár, Bana, Bábolna Bokod, Csép, Császár, Dad, Ete, Kisigmánd, Kisbér, Kömlőd, Környe, Környebánya, Nagyigmánd, Oroszlány, Réde, Vertheskethely, Szákszend, Tárkány reformátusai közt

Kiadó: "Közelebb Egymáshoz" Alapítvány 2941 Ács, Fő u. 71. Felelős kiadó: **Gerecsei Zsolt** elnök

Szerkesztőség: 2853 Kömlőd, Perczel u. 26. tel.: 06-34/578-503 fax.: 06-34/470-543 email.: hethatarlap@gmail.com

Felelős szerkesztő: **Bogáth István** Nyomtatás: MONTÁZS Press Kft. Oroszlány tel.: 20/454-35-41 Molnár Ferenc ügyvezető

Internet elérhetőség: www.hethatar.refdunantul.hu

ISSN 1417 - 7641

Református hitéleti lap

XXII. évfolyam 5. szám

2018. Május

ÉLETÜNK CÉLJA: ISTEN DICSŐÍTÉSE

2018. április 16-19 között került sor Balatonfüreden a hitmélyítő konferenciára „ÉLETÜNK CÉLJA: ISTEN DICSŐÍTÉSE -a továbbiakban is” címmel. A hétfő esti áhítaton –melyet Máté László esperes úr tartott –elhangzott, hogy a reformáció 500. évfordulóját nemcsak egyházi, hanem állami szinten méltóképpen ünnepeltük határokon belül és kívül, és mindenhol, ahol magyar reformátusok élnek. Az igehirdetés a Zsid. 1,1-3 alapján szólt. Ennek a levélnek /tanítás/ a szerzője ismeretlen. Isten, a világ teremtője és Ura régen a próféták által szólt hozzánk. Az utolsó időkben Fia által, aki örökösé Isten hatalmának. Nemcsak a bűnt, hanem a halált is legyőzte. Akkor tudjuk Isten dicsőségét szolgálni, ha elfogadjuk, hogy Isten aktív módon legyen jelen életünkben. Kedden reggel az áhítatot Vajsné Fazekas Ibolyától hallottuk, a Zsid. 3, 1-6 alapján. A levélíró szentnek /az Úrhoz tartozónak/ és elhívtaknak nevezi a gyülekezetet, akiknek figyelniük kell apostolukra és főpapjukra, jézusra. Az elhívás Istentől érkezik kegyelemből, hit által, akár születésünk előtt. Szó volt arról is, hogy a templom az a bensőséges hely, ahol az isten ott-hon van. Számunkra a bizalom, a reménység, és a közösség helye Istennel és a testvéreinkkel. „Jöjj és lakozz bennem, hadd legyen már itt lenn templomodda szívem-lelkem” –kérhetjük énekekben, imában. Istent dicsőítő énekeink az énekeskönyvben: 8, 19, 23, 66. zsoltár, 178, 251, 266. dicséret. Kedden este Vajsné Tibor a Zsid. 4, 12-16 alapján szolgált. Kiemelte: a keresztyén ember életének célja Isten dicsőítése. Isten igéje e tekintetben is megítéli gondolatunkat és szívünk indulatait, hiszen élő

és ható, élesebb a kétélű kardnál. Szerdán Bárti Dávid áhítatával kezdtük a napot. A Fil. 1,21-23 alapján arról szólt, hogy ha életünknek nemcsak földi céljai vannak, (munka, siker, jólét stb.), hanem mennyei is, akkor az bera-gyogja az életünket. Ha nemcsak magunkért, hanem egymásért is tudunk élni, akkor olyan igazi közösség részei lehetünk, amely megtart a nehéz időkben. A teljes közösség eléréséhez földi és mennyi cél is kell. Ezt Jézus tanítását engedelmesen követve tudjuk elérni. Az áhítat után kirándulni indultunk. Először az Őszikék református idősotthonba mentünk. Az intézet vezetője és lelkesze szeretettel fogadtak minket. Munkájuk ismertetése után vers és igeolvasás következett. Engem nagyon meghatott, hogy minden csoport fogadásakor más-más köszöntés, ismertetés hangzik el. A magunkkal hozott hideg ebéd elfogyasztása után Kehidakustányban fürödtünk, az idő és

a környezet is nagyon kellemes volt. A nap végén az esti áhítaton Nagy Attila szolgált a 2. Kor. 5, 16-21 alapján. Isten megbékéltetett minket Krisztusban önmagával, és nekünk adta a békéltetés szolgálatát. Ez Isten győzelmese szeretetét Krisztusban. Isten szeretetét nemcsak akkor tapasztaljuk meg, ha minden rendben van az életünkben, hanem a baj, a nyomorúság, a betegség, a gyász idején is. Ezért tudunk Isten szeretetének „mindenkor” örülni. Csütörtökön úrvacsorás istentisztelettel zárult a konferencia. Barty Miklós esperes úr a Zsid. 10,35-39 alapján hirdette az igét. Az igaz ember hitből él, nem a meghátrálás emberei vagyunk, hanem a hitéi, hogy életet nyerjünk. Azért imádkoztunk az alkalmon, hogy továbbra is életünk célja Isten dicsőítése legyen.

Bédi Gergelyné és Vitáris Ferencné
ácsi résztvevők

„Akik az úrban bíznak, erejük megajul, szörnyre kelnek, mint a sasok, futnak, és nem lankadnak meg, járnak, és nem fáradnak el.”

REND 2018
Kaposvár 2018.VI.29-VII.1.

Nyolcadik alkalommal kerül megrendezésre 2018. június 29 - július 1. között a Református Egyházi Napok Dunántúl fesztivál. A dunántúli reformátusság találkozási idején Kaposváron kerül sor. A lelkesi hivata-

lokban már megtalálhatók a tájékoztatók és jelentkezési lapok, amelyeken részvételi szándékukat jelezhetik! Mindenkit szeretettel hívunk és várunk!

ISTEN CSODÁJA NAAMÁN ÉLETÉBEN

Havas, fagyos, hideg napon kezdődött a tavaszi evangelizáció 2018. március 19-én, Ászáron. Ahogy engedett a zord idő március 24-ig, kisütött a nap, úgy jött a mi szívünkben is a változás napról-napra, Mennyei Atyánk hozzánk küldött üzenete által. Némedi Gusztáv fehérgyarmati református lelképásztor a 2Kir.5:1-27 igeszakasszal azt hozta elénk, hogyan kerülhet be a nevünk az Élet Könyvébe. Naamánnak vezető, tiszteletet parancsoló pozíciója, gazdagsága volt, Isten is mellette állt a csatákban. Amikor a lepra jegyeit észrevette a testén, tudta, az egyetlen a halállal, nincs emberi segítség. Micsoda lelki teher nehezedett rá! Mindenétől megfosztva, **de** nem tudja bajait eltakarni. Van-e olyan teher az életében, ami minden örömtől megfosztott? Úgy érzed, kudarcra van ítélve az életed? Mennyi mindent megtettél, **de** mégis kettétörök minden! Naamán halálra ítélte ember, **de** mégis odaáll elé valaki: egy kislány, aki szolgál, aki ismeri Isten hatalmát és ezt mondja: „**Bárcsak eljuthatna az én uram a samáriai prófétahoz, az majd meggyógyítaná.**...” (2Kir.5:3). Te ismered-e az Isten hatalmát, elhiszed-e, hogy van megoldás? Naamán, amikor meghallotta, hogy valaki segíteni tud, **felállt, és elindult.** Arám királyától kapott ajánló levéllel Izrael királyához ment a gyógyulásáért. Naamánon nem segített az ajánló levél, kudarcot vallott, **de** Isten másodszer is utána nyúlt Elizeus próféta üzenetével, hogy hozzá jöjjön. Megérkezik Isten emberéhez Naamán, de gögössége, önteltsége majdnem kudarcba fullasztotta a gyógyulást: Elizeus próféta nem ment ki hozzá, csak követet küldött ezzel az üzenettel: „**Menj és fürödj meg hétszer a Jordánban, ...**” (2Kr5:10). Naamán megharagudott, és elment, mert ő jobb bánásmódot érdemel, rangon alulinak érezte az üzenetet és a gyógyulás módját. Nagy vagyont adna a gyógyulásáért, de nem tud megalázkodni Isten akarata előtt. Akit Isten meg akar menteni, egyengeti a lépteit. Te észre vetted-e ezt a kegyelmet, ami utánad nyúlt? Mi, emberek sem akarunk leszállni a magas lóról, inkább el hisszük, hogy nem kell nekünk megváltozni, így szeret bennünket

az Isten. Nem akarunk, nem tudunk megalázkodni Isten előtt! Ő keres minket, vegyük észre mi, gögös emberek! Isten harmadjára is utána nyúl Naamának: a szolgáló szavára megnyílt a szíve, megmártózik a Jordánban és megtisztul. Elizeus azért nem ment ki hozzá személyesen, hogy Naamán ne azt higgye, hogy az ember gyógyította meg! A gyógyulása után boldogan megy vissza Elizeushoz: nyilvánvaló lett a szabadulás az életében, visszatérhet Isten csodája után, félelem nélkül az országába. Naamán szíve újjá született. Kicsi hittel, de bement a vízbe, a többi megselekedte Isten. Akinek Isten belenyúl az életébe, megtelik a szíve hálával. Naamán is örömmel tárja ki a szívét Elizeus előtt, mindent odaadna a gyógyulásáért, de Elizeus nem fogadott el semmit, azt érezte ezzel, hogy ingyen van Isten kegyelme. Mi is ne csak akkor keressük az Urat, ha nem látjuk a kiutat, hanem naponta beszélgetünk Vele. Naamán megújulásának első bizonyítéka: „**most már tudom, hogy nincs más Isten!**” Isten adja az erős hitet, és ha megtisztít bűneimből, meg vagyok mentve! Amit Isten ad, arra vigyázzunk, hogy növekedni tudjunk. A történetnek figyelmeztető üzenete is van: Géhazi, Elizeus szolgálója kapzsisága miatt megbűnhődött, mert részesülni akart abból a gazdagságból, amit Elizeus nem fogadott el. Hiába tudta a szolgáló, hogy Istennek az a szándéka, hogy megváltoztassa az emberek életét, tudta az Úr akaratát, mégis úgy dönt, hogy kell neki a világi kincsből, amit Naamán hazavisz. A mi szívünknek mi a fontos? Az Istentől kapott lelki gazdagság, vagy a világi gazdagság? A világ szerint meggazdagodni bűn nélkül nem lehet. Mi is tudjuk sokszor, hogy bűnt cselekszünk, de elhitjük magunkkal, hogy csak mi tudjuk, **de az Isten mindent lát,** nem lehet semmit letagadni. Isten megkérdezi tőlünk, melyik úton akarunk tovább menni? Naamán vagy Géhazi útján? Bárcsak jó gyümölcsöt teremne a szívünk!

Somogyi Lajosné

A KORONA

IFIS ÁHÍTAT

Máté 27,45-56

A szüleim szobájának a falára felakasztva ma is ott látható egy töviskoszorú. Ez az egyszerű, de mégis olyan megrendítő tárgy számomra olyan megdöbbentő és drámai. Sohasem felejttem el azt, amikor egyszer leültem a szobába, egyedül, nehéz szívvel, és akkor úgy igazán észrevettem ezt a töviskoszorút ott a falon. Sokszor láttam azt megelőzően is, de ezen a nap különösen is sokat jelentett. Belerendültem abba, hogy miért volt egykor egy ehhez hasonló Krisztus fején. És az a kép, ami korábban csak átfutó pillantásokra fogta meg a szemem, azon a délelőttön hosszú percekre odaszögezte a tekintetemet. És miközben néztem gyermekszívvel, fejjel azt a képet, - ma is eleven bennem az emlék - az Isten Szent Lelke nagyon közel hozta hozzám Krisztust. Talán életemben először éltem át - látva a töviskoronát - az Ő közelségét.

A tövis Isten bűneink miatti ítéletének, a bűn átkának a szimbóluma. Amikor Jézus, a bűntelen magára veszi a töviskoronát, akkor ez azt üzeni, hogy Jézus magára vette az Isten átkát, a bűneink miatti jogos harag ítéletét. Igen, Nagypéntek arról üzen, hogy Krisztus az áldott, a bűntelen, magára vette az átkozottak, az emberek bűnét, és mert magára vette, ezért elveheti az életünkötől a tövist, vagyis bűneink ítéletét, átkát, az Isten haragját.

Van egy nagyon szép ének, így szól az egyik részlete: „*Mint királyi gyermek élek föld porán, szép örökség vár rám, égi koronám.*” (Jézusról csak róla mondok éneket) Tudod-e hogy a Nagypénteken helyetted töviskoronát hordozó Krisztus kínálja neked az élet koronáját? Neked, aki azt nem érdemelnéd, mégis a tiéd lehet. Oda-hajtod a fejed bűnbánatban, hálás alázatban, Krisztusnak odaszánt élettel, hogy Krisztus az élet koronájával övezhesse a homlokod.

Kovács Tamás - Dad

IFJÚSÁGI ALKALOM BÁNHIDÁN

Talán felmerülhet a kérdés, hogy a Tata-bánya-Bánhidai gyülekezet ifjúsági alkalma miért kerül a Hét Határba, hiszen az már egy másik gyülekezeti kiskör egyházmezejünkben. Ez az alkalom azonban nemcsak a bánhidai ifjúságé volt, hanem sok környező gyülekezeté is. Mocsá, Komárom, Tata és Tatabányai ifjai mellett ott voltak a Dad, Bokod, Kömlöd, Császár, Ete képviselői is, még ha ez utóbbi helyről személyemben már csak az újrahasznosított ifjúság ért oda. (Bocsánat, ha valakit kihagytam) Az előzetesen tervezett 25-30 fő helyett mintegy 50 ifjú és pár örökifjú vett részt ezen az estén, ezen a különös ifjúsági órán, amelyben fantasztikus élmény volt megtapasztalni az összetartozás, a jó közösséghez tartozás élményét, s bízunk abban, hogy a KUKORIT után ez az alkalom, a közelgő egyházmezei ifjúsági találkozó, s az újabb ilyen közös ifjúsági alkalmak áldott megújulást hoznak gyülekezetünk életébe is.

Bátki Dávid

"VALLÁS - SZABADSÁG"

Amikor Európa fennen hangoztatja az „európai értékeket”, nem közömbös, ha tudjuk: mi magyarok ezeket nemcsak ismerjük, de sok tekintetben élen járunk és járunk ezek megalapozásában. 1568. január 6-án Erdélyben, a Tordán tartott országgyűlés mondta ki először Európában a vallásszabadságot. Mindez nem ment egyik percről a másikra. Erdélyben több országgyűlés foglalkozott már korábban is vallási kérdésekkel. 1550-ben egy szintén Tordán tartott országgyűlés hirdet először türelmet vallás dolgában, mely akkor elsősorban a lutheri (evangélikus) iránynak kedvezett. 1557. június 1.-én egy ugyancsak tordai országgyűlés mondta ki azt is, hogy „mindenki olyan hitben éljen, amilyenben akar”, ha ezt más vallásúak háborgatása nélkül teszi. Mindez azonban nem volt egészen egyértelműen szabadság, mert csak a katolikus és evangélikus hitre vonatkozott. Ezt erősítik meg 1558-ban ugyancsak Tordán a rendek, amikor engedélyezik a katolikus és evangélikus vallás szabad gya-

korlatát, de a „szakramentáriusok”, azaz a kálvini vallás tanainak hirdetését betiltják. (A „szakramentárius” elnevezés a sákramentum szóból ered, mivel a lutheri és kálvini irány között úrvacsorai kérdésekben volt a legnagyobb vita.) később a kálvini irány erősödésével, sőt az unitárius irány terjedésével (amelynek pártfogója János Zsigmond fejedelem volt, de a magyar protestánsok püspöke is erre az irányzatra tért) újra rendezték a vallás kérdéseit. Így került sor az 1568. januárjában tartott tordai országgyűlésen a híres aktusra: Európában először foglalták törvénybe a vallásszabadságot a négy bevett vallás (katolikus, evangélikus, református, unitárius) követői számára. Az országgyűlés kimondta, hogy a prédikátorok saját lelkiismeretük szerint tanítsák a népet (tehát más hitvallásra nem erőltethető senki), és a gyülekezetek, települések pedig olyan felekezeti prédikátort fogadhatnak, amelyet akarnak. (A görögkeleti románság ekkor nem volt jogilag államalkotó nemzet, így a vallási

kérdésekből is kimaradtak.) Az országgyűlés határozata természetesen nem oldott meg mindent egy csapásra. Ismerjük, hogy a katolikus papság Erdélyből való kiűzését szintén országgyűlés rendeli el, és ezt csak 1581-ben, a katolikus Báthory István fejedelem alatt vizsgálja felül. De azt is meg kell jegyeznünk, hogy a református fejedelmek később felelősséggel fordultak a románság felé, anyanyelvükön segítve őket a reformáció megismerésében. Mindezekkel együtt is büszkéek lehetünk európai és magyar örökségünkre a vallási türelem tekintetében. A Magyar Tudományos Akadémia által 1983-ban kiadott Magyarország Történelmi Kronológiája című szakkönyv az 1568-as tordai országgyűlésről ennyit ír: Rendkívül szigorú büntetést szab ki a „gonoszul élő emberek”-re. Ennyi, és nem több. Ez is fontos, persze. De az előremutató, maradandó értéket jelentő türelmességet ennyire nem kellene szégyellnünk...

Gerecsei Zsolt

ÉPÜLJÜNK FEL LELKI HÁZZÁ

A gazdag programok mellett jutott idő, erő az éjjelbe nyúló kötetlen beszélgetésekre, jóleső Balaton-parti sétákra, a táj csodálására, bátrabb testvéreink Balatonban történő csobbanására, fagyaltozásra, esténként a közeli vendéglátóban egy-egy szelet velős pirítós elfogyasztására, borozgatásra is.

Hálás szívvel köszönjük a Tatai Református Egyházmegye támogatását, az egyházi vezetőink szervező munkáját, a SILOÁM Otthon gondnokának, dolgozóinak kedvességét, finomságait, azt, hogy gazdag élményekkel, hitben megerősödve, feltöltődve térhettünk vissza az otthonainkba.

A jó Isten áldja Öket!

Pásztor Tiborné Nagyigmánd

PRESBITEREK ÁCSON

Az ácsi presbitérium névsora: Balázs Lajos, Cseke József, Dancs Zsigmond, Galamb Tibor, Héregi Kálmán, Héregi Miklósné, Jenei István, Lantai Béla, Molnár László, Moncz Imréné, Nagy István, Nagy Tibor, ifj. Nyéki László, Nyéki Tibor, Nyéki Vince, Péntek Lőrinc, Poncsák Ferenc, Sebestyén Miklós, Semsei Mihály, Sója Gyula, Somogyiné Lentulai Eszter, Szalai Bálint, dr. Szentirmai István, Tarics László, Tóth Sándor, Varga Miklós, Varga Sándor, Vitárisné Bokréta Etel, Vörös Kálmán.

Pótpresbiterek:

Agócs Gáborné, Balázs Sándor, Bédi Gergelyné, Dosztál Józsefné, Héregi Péter, Komlói Balázs, Kovács Lajos, Kovácsné Tóth Csilla, Landeszt Istvánné, Lőrincz Zoltán, Lengyelne Molnár Ella, Nyéki János, Peka István, ifj. Tarics László, Tóth Csaba, Vitáris Dániel főgondnok: dr. Szentirmai István gondnok: Nagy Tibor

Hitmélyítő Családos Konferencia

A nagyigmándi és az esztergomi egyházközségek vezetőinek áldozatos szervezőmunkájának köszönhetően, második alkalommal került megrendezésre Balatonfüreden a hitmélyítő családos konferencia.

Az esztergomi, a nagyigmándi és a szőnyi gyülekezetből érkező testvérekkel négy csodálatos napot tölthettünk el a Reformáció 501. emlékévében április 12. és 15. között, a Dunántúli Református Egyházkerület SILOÁM Otthonában.

Az imádság, a lelki felépülés, egymás erősítése, a küldetés, a keresztyén hit terjesztése, amely a konferencia témájának alapjául is szolgáltak, az áhítatokon, előadásokon keresztül teljesült be. A megérkezés napján a Tatai Református Egyházmegye esperese, Máté László Úr tartotta a köszöntő áhítatot, majd Sugárné Damó Márta Nagytiszteletű Asszony vezetésével rövid bemutatkozásra, beszélgetésre gyűltünk egybe.

Az ott töltött napok alatt igehirdetést tartott Ágostonné Apáti Gabriella Nagytiszteletű Asszony hitünk építéséről és a nagyigmándi gyülekezetből Sugárné Damó Márta Nagytiszteletű Asszony és Sugár Tamás Nagytiszteletű Úr a családban, a gyülekezetben, a gyülekezet által történő hit átadásáról.

Az előadásokat, amelyeket szintén nagy odafigyelés és érdeklődés kísért, Steinbach József Úr, a Dunántúli Református Egyházkerület püspöke, Soós Szilárd mocsai Lelkipásztor Úr és Márkus Gábor Úr, a Tatai Református

Gimnázium tanára, a Református Pedagógiai Intézet pedagógiai szakértője és segítője, Virág Vivien mutatták be. Témájukat tekintve felölelték a miszsió, az evangélium, a keresztyén hit terjesztés, a harag és megbocsátás fogalmát.

Lehetőséget kaptunk arra is, hogy csoportos műhelymunka keretein belül egy-egy fontos témában megfogalmazzuk véleményeinket. Megnyilatkoztunk arról, hogy hová akarunk eljutni, milyen legyen keresztyén közösségünk, mit tudunk tenni érte, hogyan mi módon építhetünk a gyülekezeteinket. A lelki épülésen túl testi felüdülésben is részesültünk egy szombat délutáni kirándulás alkalmával Sugár Tamás Nagytiszteletű Úr vezetésével. Ellátogattunk a Balaton-felvidéken, a Káli-medence keleti peremén található Hegyestűhöz, melynek látványa hazánkban egyedülállóan számít. Monoszlón, a református templomban kicsit megpihentünk, a Nagytiszteletű Asszonyaink szép énekszólóit is hallgathattuk, majd utunk a Balatonudvari műemléktemető szív alakú sírjainak megtekintéséhez vezetett, mielőtt szállásunkra kicsit fáradtan, de élményekkel gazdagon visszatértünk.

A vasárnapi ünnepi Úrvacsorai Istenisztelet jelentette a négy napos együttléti záró alkalmát, amelyen az esztergomi gyülekezet vezetője, Ágoston Csaba Nagytiszteletű Úr végezte az igehirdetés szolgálatát, Sugár Tamás Nagytiszteletű Úr pedig az úrvacsora szolgálatát.

A HELYI GYÜLEKEZET RÁD BÍZATOTT - PRESBITERI SZOLGÁLAT ÉS FELELŐSSÉG

2018. április 20-án pénteken délután a Tatai református templomban szervezett konferenciát ill. presbiteri estét a Magyar Református Jövőért Alapítvány. Az Egyházmegye gyülekezeteiből közel 100 presbiter ill. gondnok és érdeklődő gyülekezeti tag vett részt. A téma az új presbiteri ciklus elő évéhez kapcsolódva: „Reformáció 501 - lehetőségünk és felelősségünk a református jövő érdekében”.

Szűcs Attila zsinati tag, a konferencia főszervezője köszöntőjében kiemelte az egyházmegye gyülekezeteinek világi tisztségviselőivel kapcsolatban: „az egyház jövője rád van bízva - ezt kellene komolyan venni” az orlando et laborando jelmondatának figyelembevételével. A Magyar Református Jövőért Alapítványról (RJA) szólva elmondta, hogy 2007-ben jött létre a Dadi Ref. Ált. Iskola támogatására. Az alapítvány kuratóriuma fontosnak tartotta, hogy e konferencia megszervezését is támogassa.

Dr. Szabó Előd teológiai tanár, a vendéglátó tatai ekklezsia lelkipásztora nyitó áhítatában a 2 Kor 10,17-18 alapján arra helyezte a hangsúlyt, hogy akkor lesz Egyházunknak jövője, ha lesz elég alázatunk az Úrral dicsekedni. Hiszen önmagában a dicsekedés komoly veszély lehet az egyházon belül is. Hiszen a nagyképvű (dicsekvő) ember „azt mondja: minden a helyén van - csak éppen Krisztusnak nincsen hely”. Az egyház küldetésének és erejének titka abban van, hogy minden szava, cselekedete Krisztusra mutasson. Ezért első rendben nem az eredményekkel, számokkal kell dicsekedni, hanem Krisztussal-Krisztusban.

Gyimóthy Géza egyházmegyei gondnok köszöntőjében azt a gondolatot emelte ki, hogy mennyire fontos a presbiteri tisztség hiteles szolgálatának teljesítése.

A Konferencia előadója dr. Bogárdi Szabó István dunamelléki ref. püspök, az MRE Zsinatának lelkes elnöke előadásában arra helyezte a hangsúlyt az 500 éves reformációra visszatekintve, hogy ez az egyházban nem redukciót hozott (ahogyan azt római katolikus oldalról sokszor hangoztatják) hanem sokkal inkább egyfajta koncentrációt, melyben a szószék és az úrasztala került középpontba (a

képekkel, szobrokkal, zárandokutakkal etc. szemben). Ugyanakkor látni kell azt is, hogy a XVI. század mélyen vallásos évszázad volt. Az emberek mindennapjait meghatározták a vallással kapcsolatos kérdések ill. Istenhez fűződő viszonyuk.

Ma azonban sokkal inkább ébreszteni kell az embereket az igaz hit felé. A vallásosság ugyan minden korban meghatározó jellemzője az ember életének, de ma sokan a keleti vallások és ezoterikus irányok felé fordulnak.

Püspök úr a reformáció öröksége ill. feladataink irányának felvázolása kapcsán egy a kémia világából, és egy a gazdasági életből vett fogalomnak adott egyházi jelentéstartalmat: Az egyházban is megfigyelhető egyfajta *sedimentáció* „leülepedés”, évtizedek-évszázadok alatt egyházi hagyományok lerakodnak egymásra. Ezért kell ezeket újra és újra elvenni tenni, felszínre hozni mindazt, ami értékes. Egyházi életünkben is szükség van *innovációra* „újításokra”, amely a hagyományokat pozitív értelemben változtatják meg.

Fontos kérdéssé válik ugyanakkor, hogy ezek milyen norma alatt egyesülnek. Ugyanis a reformáció egyik fontos szándéka volt az is - ahogyan arról a II. Helvét Hitvallásban is olvasunk - hogy a lényegest a lényegtelenel ne keverjük össze.

- a presbitereknek, szolgáló gyülekezeti tagoknak közeledni - tömörülni kell(ene) egymás felé, jobban megismeri egymást, erősíteni a testvéri közösséget. Emellett az Úrasztalát, az Isten igéjét is jobban - közelebb körbeülve figyelni Isten akaratára.

- a Kárpát-medencében a XVI - XVII. századi hitújítás magisztrális reformációt jelentett. A magyar ember ma is akkor fog újra templomba járni, ha az orvos, a tanár, a képviselő, a polgármester ott lesz az istentiszteleten. Szólítsuk meg ezek, egy-egy település életében meghatározó személyeket is.

Az előadás után a résztvevőknek öt csoportban közel háromnegyed órán keresztül volt lehetőségük beszélgetni a témával kapcsolatosan előre megfogalmazott kérdések alapján:

1. Mít jelent a cselekvő felelősség a presbiteri tisztségben?

2. Szükséges lenne-e egy ciklusprogram megalkotása (most a hatéves presbiteri szolgálat elején). Hiszen fontos kérdés, hogy a presbitériumok vegetáló/kiüresedő vagy élő gyülekezetek szolgálatára jöttek-e létre?

3. A presbiterek számára mennyire fontos (az egyházhoz nem kapcsolódó emberek előtt is) a hitelesség kérdése.

A tatai ref. gyülekezeti otthonban megterített szeretetvendégség közben résztvevők beszélgettek, majd meghallgatták a csoportvezetők összegzését azokról a legfontosabb gondolatokról, melyek megfogalmazódtak. Ezek között elhangzott:

- A személyes kapcsolat a gyülekezeti tagokkal, a ritkán vagy csak nagyünnepken templomba járókkal nagyon fontos. Az ifjúság megszólítása pedig elengedhetetlen.

- Az áldozatvállalás hiánya nagyon nehéz kérdés minden gyülekezetben.

- A presbiter és gondok hiteles példája nagyon fontos. Amilyen az ő hitük, az lesz példa a gyülekezetben is.

- Nem csak a presbiteri és a gondnoki szolgálat, hanem a presbiteri és a gondnoki felelősség is meghatározó jelentőségű.

- A ref. presbiter életében megjelenik az isteni derű, azaz tudja-e életét, mindennapjait az Isten gondviselésére rábízni.

- A cselekvési programmal kapcsolatban fontos lenne, egy cselekvési és egy akarati szint közötti különbségtétel. Mert a szigorú terv korlátozó, a tervnélküliség szétesést eredményez. A stratégia szó megtévesztő lehet, mert az üzleti stratégia nem működik az egyházi életben.

- A cselekvési program lehetne az egyházközségek által minden évben elkészített missziói munkaterv szerkesztés is.

Ezt követően *Mikóczy István* tatai borász tartott szakrális borkóstolót.

Köszönjük a konferencia szervezőinek helyszínüket biztosító Tatai Ref. Egyházközség munkáját.

Nagy Attila Ákos

A MAGYAR REFORMÁTUS JÖVŐÉRT ALAPÍTVÁNY IMMÁR MÁSODIK ALKALOMMAL SZERVEZETT KONFERENCIÁT.

SKÓT ÉNEK MAGAS HANGRA

„A nagy vizek zúgásainál, a tengernek felséges morajlásánál felségesebb az Úr a magasságban.” Zsoltárok könyve 93. rész 4. vers

A szinte teljesen megszűnt kárpátaljai diktálós éneklés kapcsán került szóba Skócia egyik távoli szigete, ahol a mindenféle trenddel dacoló rátarti reformátusok még ma is felelgetve, hangszeres kíséret nélkül énekelik a zsoltárokat skót gael anyanyelvükön. Néhány youtube-os felvétel és a szigethez közel élő barátaim invitálása eldöntötte a kérdést: Déri Balázs egyházzenei és doktori témavezetővel 2017 augusztus 10-én elindultunk észak felé azzal a mások előtt nehezen igazolható céllal, hogy beüljünk a Lewis-szigeten található Back település református templomának felvételekről ismerős padjai közé.

Az elviselhetetlen budapesti meleg után szinte felfrissültünk a glasgow-i tizenöt fokos esős időben. Azonnal vonatra ültünk és néhány órában aberdeen-i kitérő után megérkeztünk a Skótfelföld fővárosának tartott Invernessbe. Régi barátaim vártak ránk a vasútállomáson, akikkel egy kárpátaljai angol táborban barátkoztam össze teológus éveim elején. Az elmúlt közel húsz évben számos alkalommal volt dolgunk egymással Magyarországon, Kárpátalján vagy Skóciában. Ezúttal Dingwallban (*Inbhir Pheofharain*), ebben a nagyjából ótezer fős kisvárosban láttak vendégül.

Másfél napunk volt arra, hogy megnézzük a környéket. Elmentünk egy dingwall-i esküvőre, ahol mindenki szoknyát viselt; megnéztük Loch Ness, ahol szörnyeteg nem, csak szépség mutatkozott; bejártunk Dingwall három antikváriumából kettőt és felvásároltuk az összes gael énekeskönyvet; megnéztük milyen az, amikor skót klánok egymással békésen versenyeznek; gyártási helyén ízeztük meg a tözegfüstös és méregdrága whiskyt. Ullapool kikötőfalú fehér házai között búcsúztunk el kedves vendéglátóinktól. A több mint két órán át tartó hullámozás közben a kompon többször felvillant bennem azoknak az egykori reformátusoknak a képe, akik valamelyik szigetről csónakáztak vasárnaponként a faluba – út közben a 42. zsoltárt énekeltek: „Örvény örvényt hív elő zuhatagjaid

hangjára; minden vízarádásod és hullámod összecsap fölöttem!” (Zsolt 42,8).

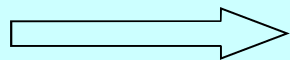
Lewis-sziget legnagyobb városában, Stornowayben segítők és vendéglátónk Murdo nyugdíjas kémia tanár, presbiter várt minket, aki egész otlettünk alatt gondunkat viselte. A szigeten hemzsegő apró szűnyogok és a tízfokos augusztusi hideg elől azonnal szobánkba menekültünk és gyorsan elaludtunk. Vasárnap reggel tapintható csend telepedett a városra. Leállt a tömegközlekedés, a boltok nem nyitottak ki. Az ott lakók büszkék arra, hogy tíz évvel ezelőttig vasárnaponként még komp sem köthetett ki a szigeten, manapság már kétszer megetheti ezt. Ez lett a kompromisszum. A békesség azért még így is megvan. Úgy tűnt, hogy az utcákon lévő emberek mind templomból jöttek, vagy templomba igyekeztek. A sziget területe szinten pontosan megegyezik Komárom-Esztergom megye területével, lakosság nem éri el a 19 000 főt. A sziget legnagyobb felekezete a Free Church. Az egyház a XIX. században szakadt ki a fő református felekezetből nagyrészt egyházpolitikai okok miatt. Lewis-szigeten a két felekezet tagjainak kegyessége között nincs akkora különbség. Tagadhatatlan, hogy a Free Church még ma is jelentős hatalmi tényező arrafelé.

Reggeli után első utunk a Back nevű faluban található templomba vezetett. A kívül szürke, belül famunkával gazdagon díszített, torony nélküli épület egy festői szépségű öbölre néz. Az egyházközség gyakorlatilag két gyülekezetből áll – egy angol és egy gael nyelvből. Különleges istentiszteletre érkezünk – aznap iktatták be az új segédlelkészt és az egyházközség mindkét része jelen volt az alkalmon. A fiatal lelkész zöld-fekete népi viseletben prédikált angol nyelven. Kedvünkért két-szer énekeltek gael zsoltárt. Az igehirdetés előtt a 119. zsoltár 49-50 verseit majd az igehirdetés utána 102-104 verseit énekeltek el.

A kántor az úrasztalától előnekelte a zsoltár egy-egy sorát, majd a gyülekezet tagjai a kántorral közösen elénekeltek ugyanazt a sort. Ez az egyszerűnek tűnő eljárás azonban egyáltalán nem eredményezett mechanikus hatást. A kántor saját maga dönti el, milyen dallamot rendel a zsoltárparafázishoz. Tovább színesíti az éneklést,

hogy az előéneklés utolsó néhány szótagját már nem egyedül énekelte a kántor, hanem a gyülekezet néhány tagja is bekapcsolódott. Az éneklés igazi fénye akkor mutatkozott meg, amikor az egész gyülekezet rázendített. Bizonyos esetekben az éneklők gazdagon kifestették a kántor által választott dallamot; más esetekben részben vagy egészben megváltoztatták az előénekelte dallamot; ismét máskor többszólamúság alakul ki. Az éneklés minősége alapján arra gondolhatna a kívülálló hallgató, hogy egy szakavatott énekkar adja elő hosszú próbák során kierelelt előadását. Pedig nem erről van szó. Aki a back-i éneklést hallja, abban azonnal felmerül a kérdés: mégis mi tartja egyben az éneklést? Én is ezt igyekeztem megfejteni. Úgy tűnt, hogy a padok között vannak olyan énekesek, akik a hosszan kitartott méltóságteljes éneklést időnként erőteljesen magasabb vagy mélyebb hangon folytatták. A többiek figyeltek rájuk és követték őket. Az éneklés másik jellemzősége, hogy rendkívül magas hangon és lassan éneklik a zsoltárokat. Nem is sikerült elsőre kipréselnem magamból azokat a hangokat, amiket egy egész templomnyi gyülekezet könnyedén énekel. Az éneklés közben ismét a tenger hullámai között éreztem magam: tágasan, kimérten terjengett a templomi zengedezés, ami időnként erőteljes lendületet vett és új irányokba ment.

Az istentisztelet után az egyházközség külföldön is ismert kántorával Calum Martin-val próbáltuk meg kideríteni a jelenség titkát. Elmondta, amit tudott. A templomi éneklés csakis azokra az egyháztagnak épülhet, akik gyermekkorukban megtanulnak együtt énekelni a gyülekezettel. Egy életen át tartó gyakorlás eredménye, amit hallottunk. A dallamok és az éneklési technika nem vezethető le sem a skót népdalokból sem az országban honos egyházi éneklésből. A magas hangon történő éneklés sajátos hangképzést követel meg. Az éneklésben részt vevőknek figyelniük kell egymásra és meg kell bízniuk egymásban, hogy a semmihez sem hasonlítható ének megőrizze sokszínűségét és egységes hatását. Végül Calum is széttárta a karját, hiszen ő is zenei anyanyelvűként szívtá magában a zsoltáréneklést. Amit gyerekként tanultunk meg, azzal nehéz pontosan elszámolni.

A "BOKODI" BARSINÉ PATAKI ETELKA

A Farkasréti Temetőben mély részvétellel búcsúztak 2018. március 2.-n Barsiné Pataky Etelka (1941-2018) közéleti személyiségtől, aki nagyapja révén kötődött Bokod községhez.

A református egyház szertartása szerint a búcsúztatás, a 90. zsoltár énekével kezdődött. Kovách Tamás Pócsmegyer és Leányfalú egyházközségek református lelkésze, a Zsoltárok Könyve 31-1-6 alapján köszönt el az elhunytól. A felolvasott ige, Barsiné Pataky Etelka kedves igehelye volt.

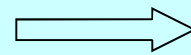
„Tebened bíztam Uram! Mert kösziklám és védőváram vagy Te,“ emelte ki a legfontosabb gondolatokat. Ismertette életének fontosabb mozzanatait, családi helyzetét, magasra ívelő pályáját.

Varga Gyula a Magyar Mérnökakara elnöke búcsúztatójában hangsúlyozta, hogy Etelka „egy zászlóvivő volt”.

A ravatalnál beszédet mondott Orbán Viktor Magyarország miniszterelnöke aki kiemelte, hogy attól a társunktól búcsúzunk, aki számtalan tiszttségében fáradhatatlanul dolgozott a polgári, nemzeti, keresztény Magyarorszáért, aki egész életét ennek szolgálatába állította. Mi, akik ismertük, jól tudjuk, hogy Etelka maga volt a megtestesült polgári elegancia. Mindig kifogástalan ízléssel kiválasztott öltözetben láttuk, éreztük, fontos volt számára, hogy megjelenésével, küllemével is megtisztelje a környezetét. Ha munkáról volt szó, kérlelhetetlenül kemény, állhatatos

SKÓT ÉNEK MAGAS HANGRA

Vasárnapi ebédünket Murdo családjával fogyasztottuk el. Murdo maga is gael nyelvű istentiszteletekre jár és ellenez minden „újítást” amivel egyháznak bizonyos tagjai, főleg a szárazföldön kísérleteznek. Az ebéd után mindenki elfoglalta a helyét a nappaliban és szépen, nyugodtan megbeszéljük a világ dolgait. Szót ejtettünk arról, mi terem meg a szigeten, milyen háziállatokat tartanak, hogyan áll az egyház ügye. Ők is kikérdezték Magyarországról és a világnak azokról a részéről, ahol megfordultunk. Mintha egymás szavaiból próbáltunk volna ráérezni arra, mi vár a világunkra és benne mindarra, amit értékesnek tartunk.

Este hatkor átmentünk a Murdo háza mellett található általános iskolába, ahol a Church of Scotland-ból kiszakadt és a Free Church-höz csatlakozott gyülekezet tartott esti istentiszteletet két teremben. Nagyjából hetven fő vett részt az angol nyelvű istentiszteleten és nagyjából huszonöt fő a gael nyelvű istentiszteleten. Nem rossz létszám egy éppen felekezettel váltó egyházközség esti istentiszteletén. Az éneklés itt is szép volt, a prédikációt és az imádságokat is gael nyelven mondta el a nyugdíjas lelképásztor. Kaptunk énekeskönyvet és mi is megküzdöttünk a hihetetlenül sok betűvel leírt de

csak röviden kiejtett szavakkal és a magas hangokkal.

Hétfő délután repülővel emelkedtünk Lewis fölé. Madártávlatból is megnézhettük ezt a zordon szigetet, ahol mindig esik az eső, fúj a szél és hideg van. A kívülről nem túl tetszetős, szürke vagy barna templomokban mégis fényesség árad szét, valahányszor felcsendülnek a zsoltárok. Többen is elmondták, hogy az a világ elmúlóban van. A fiatalok inkább angolul beszélnek, egyre kevesebb istentisztelet tartanak gael nyelven. A diplomás fiatalok elköltöznek a skót nagyvárosokba, az oda költöző idegeneket csak a zordon romantikus táj vonzza, legfeljebb furcsállják, hogy a helyiek még milyen nagy számban járnak templomba. Kétségtelen, hogy elmúlóban van egy távoli múltban gyökerező egyházi kulturális kincs. A gyér növényzetű, sivár sziget fölött mégsem az elmúláson szomorkodtam, hanem a lewis-i zsoltáréneklés megszületésén és gondos megőrzésén törengtem. Éppen ezen a távoli szikár helyen a keresztény hit olyan belső gazdagságot hozott létre, ami tartást, állandóságot, megmaradást adott a lewis-i keresztényeknek. Nem szomorodtam el, hanem hálás voltam, hogy lelkembe valamit ebből a gazdagságból felfogtam.

és szorgalmas tudott lenni. Bármilyen feladatot kapott, azt a rá jellemző alaposággal és tisztességgel elvégezte. Keresztény munkakultúrája, határozottsága, kitartása és türelme valamennyiünket tisztelőjévé tett. Helytállt a magyar politika embert próbáló és méltánytalan világában is: önkormányzati és országgyűlési képviselőként, polgármesterjelöltként, a millenniumra tervezett világkiállítás főbiztosaként, majd a Duna-stratégia kormánybiztosaként is. Teljes erővel vett részt a szabad Magyarország újjáépítésében. Helytállt a nemzetközi szinten is, ahol előbb diplomataként, Magyarország bécsi nagykövetségénél szolgált, majd Brüsszelben az Európai Parlament képviselőjeként küzdött Magyarország érdekeiért. Európa újraegyesítésének nagy ügyéből, Magyarország uniós csatlakozásából, a beilleszkedés nehéz feladatából is kivette a részét.

A II. Világháború után családja egy évig Bokodon lakott, gyermekkorában a nyarakat itt töltötte. Ezeket a „boldog” nyarakat haláláig emlegette, a településsel szoros kapcsolatot ápolt. A temetésén, a bokodi lakosok koszorúját Szöllösi Miklós alpolgármester helyezte el.

Szücs János

Dr. Barta Zsolt